

МОДУЛЬ 4

Побудова позитивних наративів

Цей ресурс доступний за ліцензією CC BY 4.0

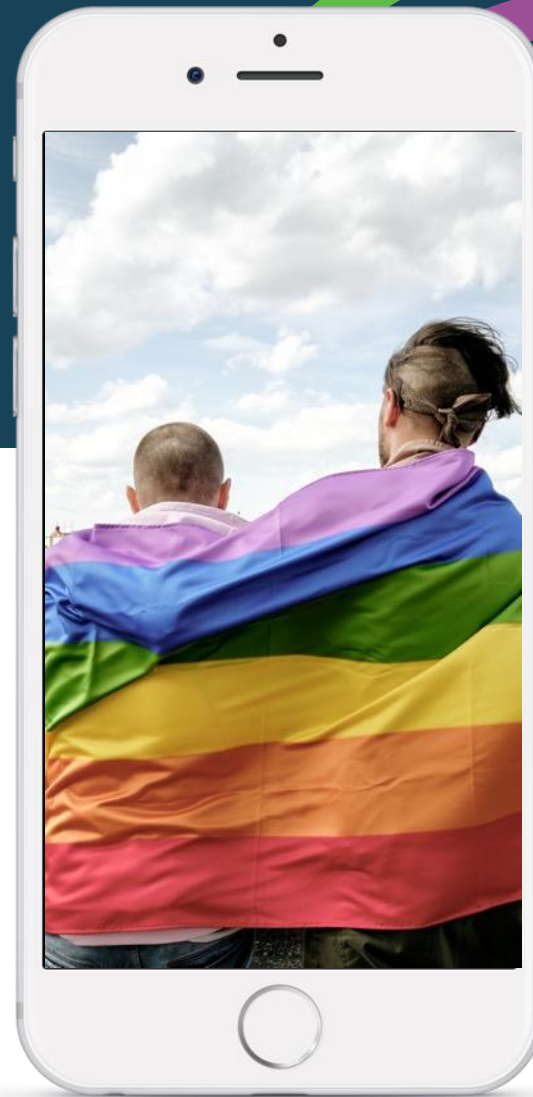
Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

Як ви вважаєте, що
таке наратив?

Дайте свої визначення або
думки

КАЗКА ПРО КАЗКУ

Аврора - прекрасна молода принцеса, яка живе в замку. Відьма проклинає її, щоб одного дня вона вколола палець у веретено прядки і заснула на довгі роки. У 16 років вона наколює палець на веретено і засинає. Через 100 років її знаходить хоробрий принц, закохується в неї і цілує, руйнуючи закляття. Вони одружуються і живуть довго і щасливо.

Які наративи в цій казці?

Обговоріть в парах

КАЗКА ПРО КАЗКУ

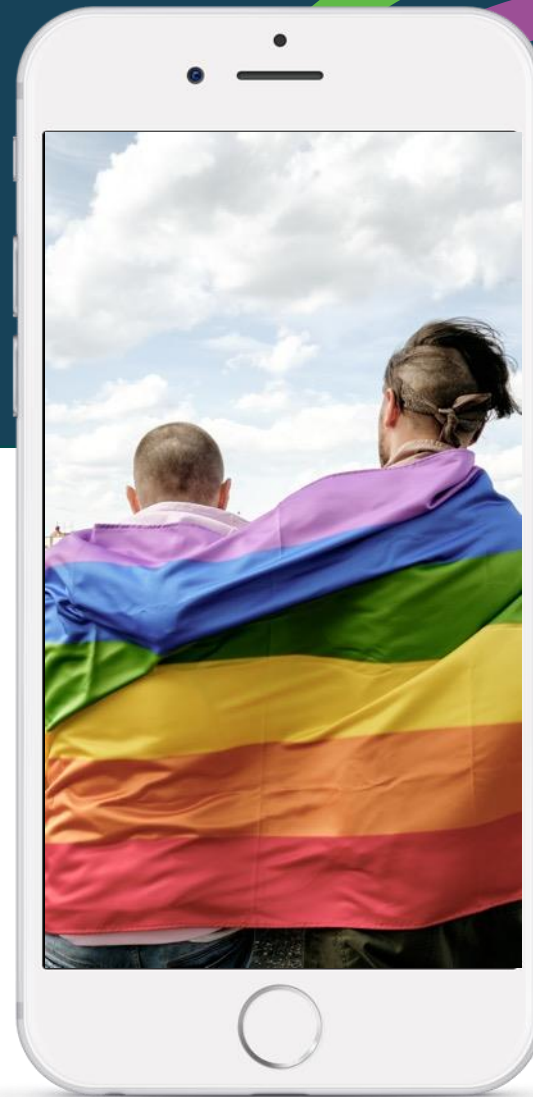
Аврора - прекрасна молода принцеса, яка живе в замку. Відьма проклинає її, щоб одного дня вона вколола палець у веретено прядки і заснула на довгі роки. У 16 років вона наколює палець на веретено і засинає. Через 100 років її знаходить хоробрий принц, закохується в неї і цілує, руйнуючи закляття. Вони одружуються і живуть довго і щасливо.

Наративи, пов'язані з гендером: принцес рятують хоробрі принци. Жінки і чоловіки одружуються і живуть довго і щасливо.

Наративи, пов'язані з політичною організацією: країнами керують мудрі та благородні королі та королеви, які успадковують владу від своїх батьків (монархія).

БАЗОВЕ ВИЗНАЧЕННЯ НАРАТИВУ

Наратив - це логічне, внутрішньо узгоджене повідомлення та інтерпретація пов'язаних між собою подій або фрагментів інформації, що має сенс для читача або слухача.

ЕЛЕМЕНТИ НАРАТИВУ

- Структура: Наратив представляє 1) початкову ситуацію, 2) переломний момент, конфлікт або дилему, яка змінює цю ситуацію і приводить події в рух, і 3) в кінці конфлікт вирішується або трансформується. Персонажі обирають один із шляхів подолання конфлікту. Таким чином, є "до" і "після".
- Персонажі: Головними персонажами часто є герої або героїні, протагоністи. Дуже часто їх супроводжують антагоністи, лиходії або вороги.
- Контекст: Наративи набувають сенсу в ширшому культурному, соціальному та історичному контексті, з визначеними правилами та механізмами.
- Відносини: наратив - це не просто потік непов'язаних між собою подій, а про зв'язки між персонажами. Два персонажі можуть бути пов'язані позитивними або негативними стосунками.
- Значення: На відміну від сюжету, історії та хроніки, наратив представляє зв'язок між головними героями, їхньою поведінкою та діями (індивідуальна історія) із загальним контекстом та більшою картиною (колективна історія).

ЕЛЕМЕНТИ НАРАТИВУ

Працюючи в парах, знайдіть у казці всі елементи розповіді

Аврора - прекрасна молода принцеса, яка живе в замку. Відьма проклинає її, щоб одного дня вона вколола палець у веретено прядки і заснула на довгі роки. У 16 років вона наколює палець на веретено і засинає. Через 100 років її знаходить хоробрий принц, закохується в неї і цілує, руйнуючи закляття. Вони одружуються і живуть довго і щасливо.

КАЗКА ПРО КАЗКУ

Коли один наратив подається як єдино правильний або нормальний, заперечуючи альтернативи або, в крайніх випадках, підбурюючи до насильства проти тих, хто ставить його під сумнів, під загрозою опиняються основи плюралістичного та різноманітного суспільства, починаючи з права на свободу думки, свободу релігії та переконань тощо. Проблема стає більш серйозною у випадку насильницьких та екстремістських наративів, включаючи мову ворожнечі.

Розглянемо
приклад
мови
ворожнечі у
футболі

ОЦІНИТИ РЕПРЕСИВНИЙ НАРАТИВ

- ☐ ХАРАКТЕРИСТИКИ
- ☐ СТРУКТУРА
- ☐ ВІДНОСИНИ
- ☐ ЕМОЦІЇ
- ☐ КОНТЕКСТ
- ☐ ДИНАМІКА
ВИКЛЮЧЕННЯ
- ☐ РОЗПОВІДЬ, ЩО
ПРИВОДИТЬСЯ В РУХ

Фото [Ісаака Н.](#) на Unsplash

ВИПАДОК: ГОМОФОБІЯ У ФУТБОЛІ

ХАРАКТЕРИСТИКИ

Футболістів зазвичай зображують лише як гетеросексуальних чоловіків із сильною маскулінністю.

Гравці-геї не представлені, вони не відчують себе достатньо комфортно, щоб відкрито заявити про свою орієнтацію.

Футбольні фанати використовують гомофобні висловлювання на адресу команди-суперника та арбітрів як нападки.

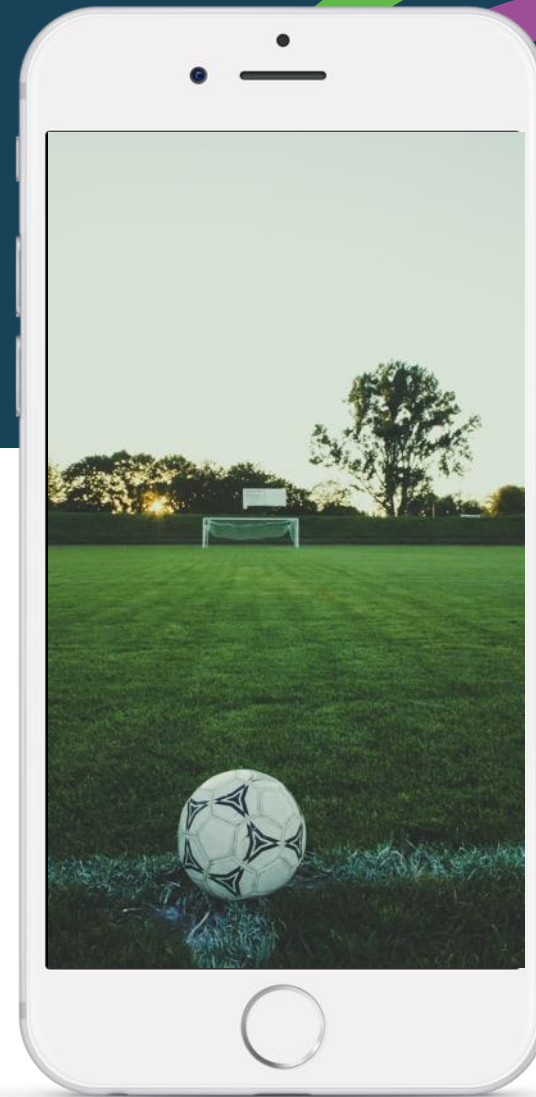

Фото [Маркуса Спіске](#) на Unsplash

ВИПАДОК: ГОМОФОБІЯ У ФУТБОЛІ

СТРУКТУРА

Як і всі інші наративи, репресивні наративи мають типову структуру 1-2-3: початковий стан, момент порушення та пошук рішення. У цьому випадку, однак, порушення спричиняється агентом (антагоністом), позначеним негативними рисами.

- головний герой - "ми", "справжні чоловіки", "справжні гетеросексуальні футболісти", "справжні гетеросексуальні футбольні фанати"

- антагоністом, або ворогом, є "геї", які "псують" образ традиційного спортивного чоловіка.

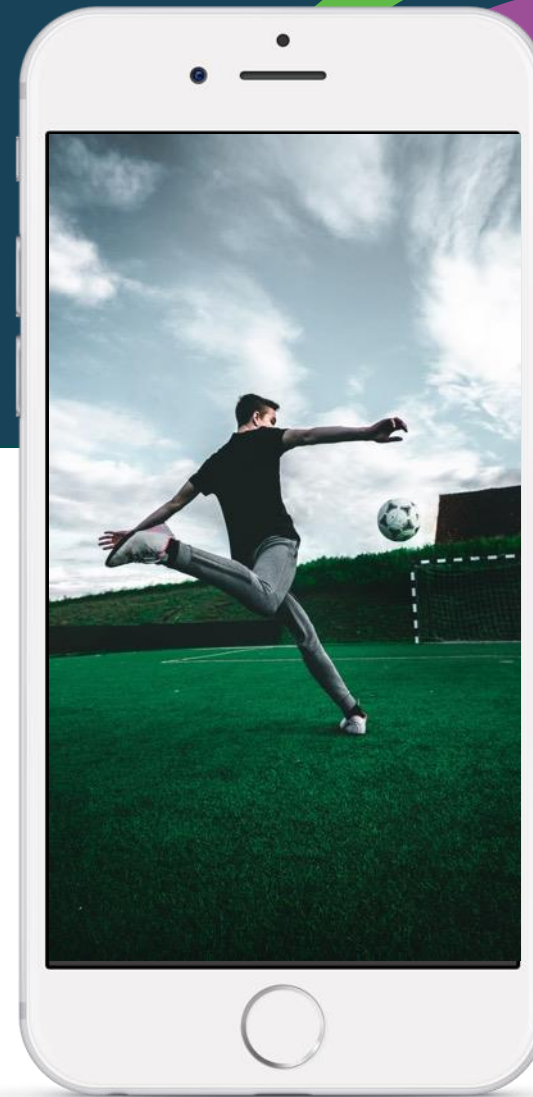

Фото [Свена Кучініча](#) на Unsplash

ВИПАДОК: ГОМОФОБІЯ У ФУТБОЛІ

ВІДНОСИНИ

Відносини між протагоністом і антагоністом підкреслено негативними через вибір дієслова (псувати), що використовується для опису дій антагоністів.

Трансформаційний вимір визначається метою наративу: якщо в майбутньому будуть задіяні лише гетеросексуальні гравці (головні герої), ми знову будемо перемагати (що є нашою метою як футбольних фанатів).

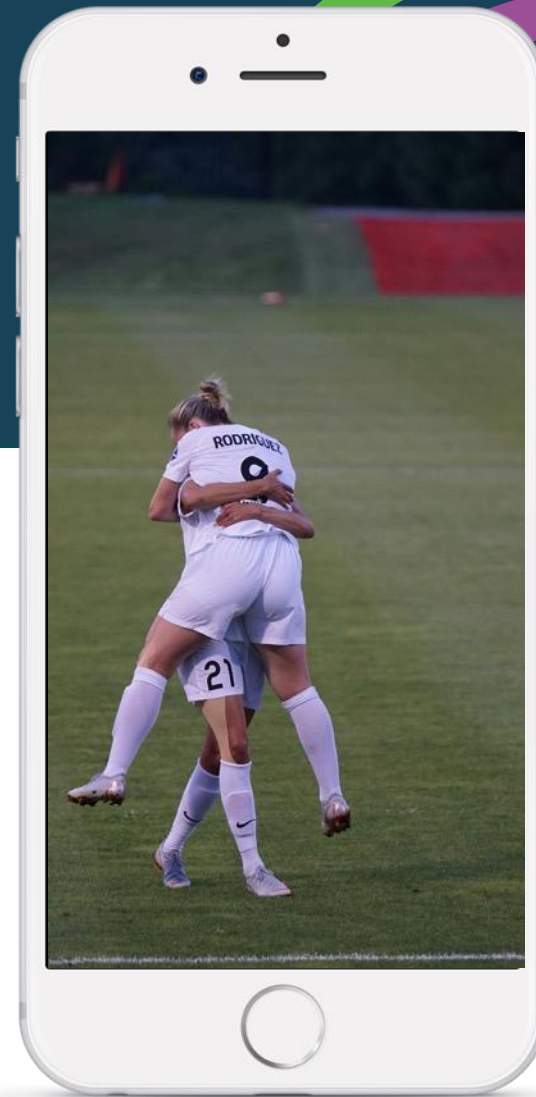

Фото [Джеффри Ф. Ліна](#) на Unsplash

ВИПАДОК: ГОМОФОБІЯ У ФУТБОЛІ

ЕМОЦІЇ

У цьому наративі найсильнішим негативним почуттям є **сором**.

"Здоровий глузд", створений культурними рамками, каже, що те, чого ми соромимося, слід приховувати і не показувати, щоб не втратити імідж успішної команди/чоловіка/веселого клубу.

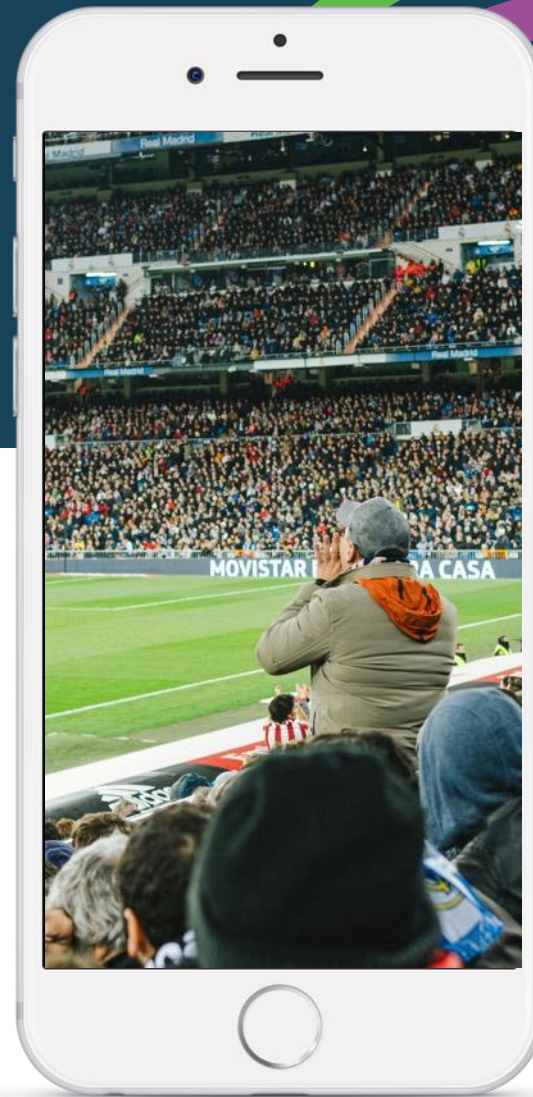

Фото [Вікторії Примак](#) на Unsplash

ВИПАДОК: ГОМОФОБІЯ У ФУТБОЛІ

КОНТЕКСТ

Століттями футбол був виключно чоловічим видом спорту, який перетворився на комерціалізовану глобальну розвагу. Національні, регіональні та світові змагання більше не розглядаються як спортивна гра, а перетворилися на "мирну боротьбу" за визнання.

Держави використовують різні засоби для залучення успішних гравців, щоб забезпечити собі перемогу та іміджеві переваги.

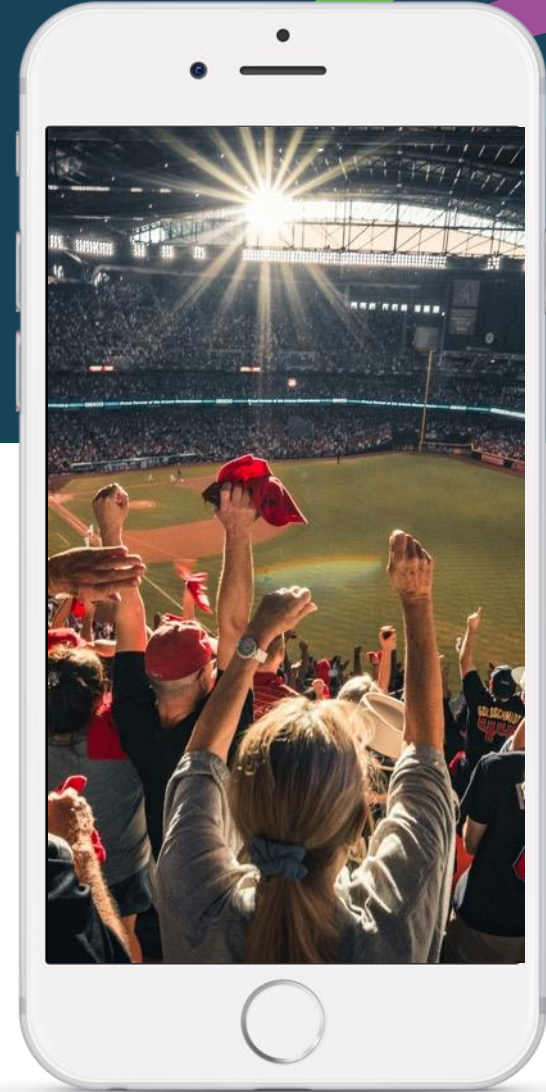

Фото [Джиммі Коновера](#) на Unsplash

ВИПАДОК: ГОМОФОБІЯ У ФУТБОЛІ

ДИНАМІКА ВИКЛЮЧЕННЯ

Сором і страх виглядати менш успішними та впливовими сприяють визначенню меж внутрішньогрупових ("ми") за гендерною та владною ознаками ("ми були справжніми гравцями/вболівальниками").

Виключення - одна з головних рис цього наративу: члени аутгрупи виключені з наративу в принципі - або "прийняті" лише за певних обставин ("вони можуть залишитися/гратися, якщо не будуть проявляти свою ідентичність").

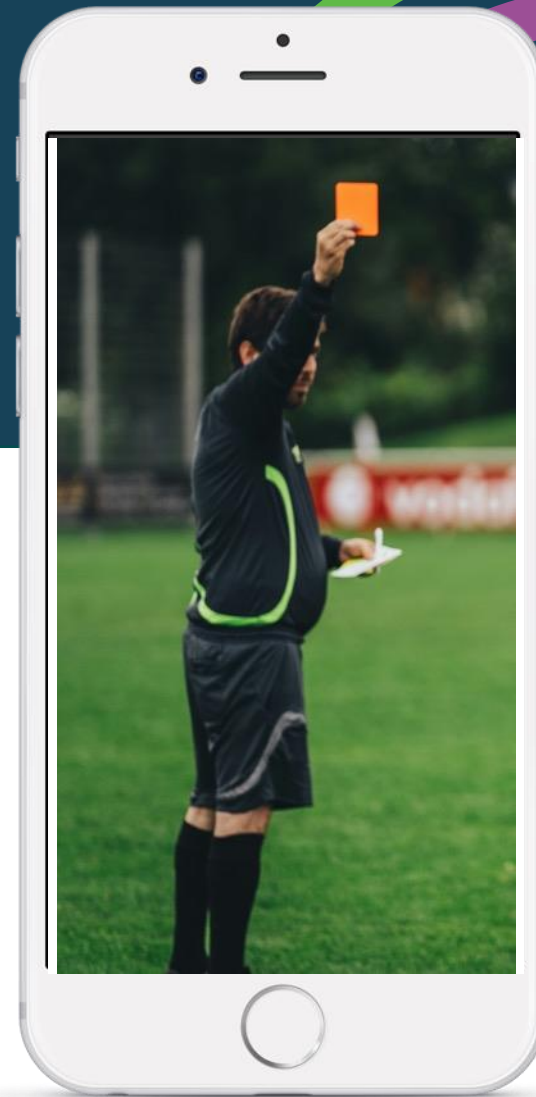

Фото [Омара Рама](#) на Unsplash

ВИПАДОК: ГОМОФОБІЯ У ФУТБОЛІ

РОЗПОВІДЬ, ЩО ПРИВОДИТЬСЯ В РУХ

Репресивний наратив можна розпізнати за тим, що основна група переважно визначається через конкуренцію із зовнішньою групою (антагоністом): "іншому" відводиться роль "ворога" в історії протагоніста і він стає цапом-відбувайлом за його проблеми. Після того, як ролі розподілені, наратив може бути запущений. Почуття сорому породжує намір вказати на "ворога" і позбутися його. Репресивний наратив забезпечує виправдання реальних дій, які "природно" спрямовані на "позитивне" завершення: поразку агента, що порушує порядок.

Фото [Омара Рама](#) на Unsplash

БАЗОВЕ ВИЗНАЧЕННЯ КОНТР-НАРАТИВІВ ТА АЛЬТЕРНАТИВНИХ НАРАТИВІВ

Альтернативний наратив - це наратив, заснований на правах людини, який бореться з мовою ворожнечі, **висуваючи наратив, що передбачає множинність**, засновану на демократичних цінностях, таких як відкритість, повага до відмінностей, свобода і рівність. Це означає надання іншого викладу та інтерпретації реальності.

Контрнاراتив - це наратив, заснований на правах людини, який бореться з мовою ворожнечі, **дискредитує та деконструє насильницькі наративи**, що її виправдовують. Вони більш-менш чітко посиляються на альтернативні наративи, тобто наративи, що не виключають, засновані на демократичних цінностях, таких як відкритість, повага до відмінностей, свобода і рівність.

На практиці межа між цими двома термінами часто розмита, оскільки контрнاراتив передбачає або неявно відсилає до альтернативного наративу.

ПОРІВНЯННЯ АЛЬТЕРНАТИ ВНИХ ТА КОНТР- НАРАТИВІВ

	Counter Narrative	Alternative Narrative
How?	Directly confronting an oppressive narrative	Aiming at creating an alternative vision of society
What?	Undermine authority and myths that oppression relies on	Offer a “what we are for” as a different perspective to look at the issue from
Where and when?	Small scale, shorter period of time	Wide project, long-term
For example?	• Debunking of discriminatory myths about a certain group in society through a public information campaign. • Former haters testimonies about the negative impacts of extremist movements on their lives. • Painting a mural celebrating diversity over racist comments on walls.	• All Different – All Equal campaign, a campaign promoting human rights • Reports on inter-faith dialogue youth meetings • Documentaries about the lives of refugees depicting them as human beings and not as criminals • Series of posters showing how fathers can also enjoy paternity leave and take care of children (a role often taken by mothers).

ВИКОРИСТАННЯ НАРАТИВІВ ДЛЯ ПРОТИДІЇ МОВІ ВОРОЖНЕЧІ

Контрнарративи та альтернативні нарративи спрямовані на різні цільові аудиторії, залежно від контексту.

Контрнарративи мають на меті досягти:

- тих, хто може симпатизувати або вже симпатизує екстремістським поглядам, запобігаючи їхньому подальшому залученню;
- тих, хто вже дотримується екстремістських поглядів, підтримуючи людей у зміні їхніх поглядів та поведінки.

Альтернативні нарративи зміцнюють позитивні, інклюзивні та конструктивні ідеї і мають на меті охопити все населення, включно з тими, хто використовує мову ворожнечі, які, можливо, взагалі зможуть познайомитися з новим нарративом.

Для різних груп потрібні різні типи відповідей.

АЛЬТЕРНАТИВНІ ТА КОНТР-НАРАТИВИ

Будь-який контр- або альтернативний наратив має базуватися на двох центральних ідеях:

- Права людини є основою наративів, що протидіють мові ворожнечі.
- Наративи, засновані на правах людини, відіграють важливу роль в емансипаційних і трансформаційних стратегіях для молодих людей, особливо для тих, хто був безпосередньою мішенню або носієм мови ворожнечі.

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ

- НАДАННЯ ДОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ АБО ФАКТІВ
- ВИКОРИСТАННЯ ГУМОРУ
- ОСОБИСТІ СВІДЧЕННЯ ТА ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА

ЧОТИРИ ЕТАПИ

РОЗРОБКИ КОНТРНАРАТИВУ

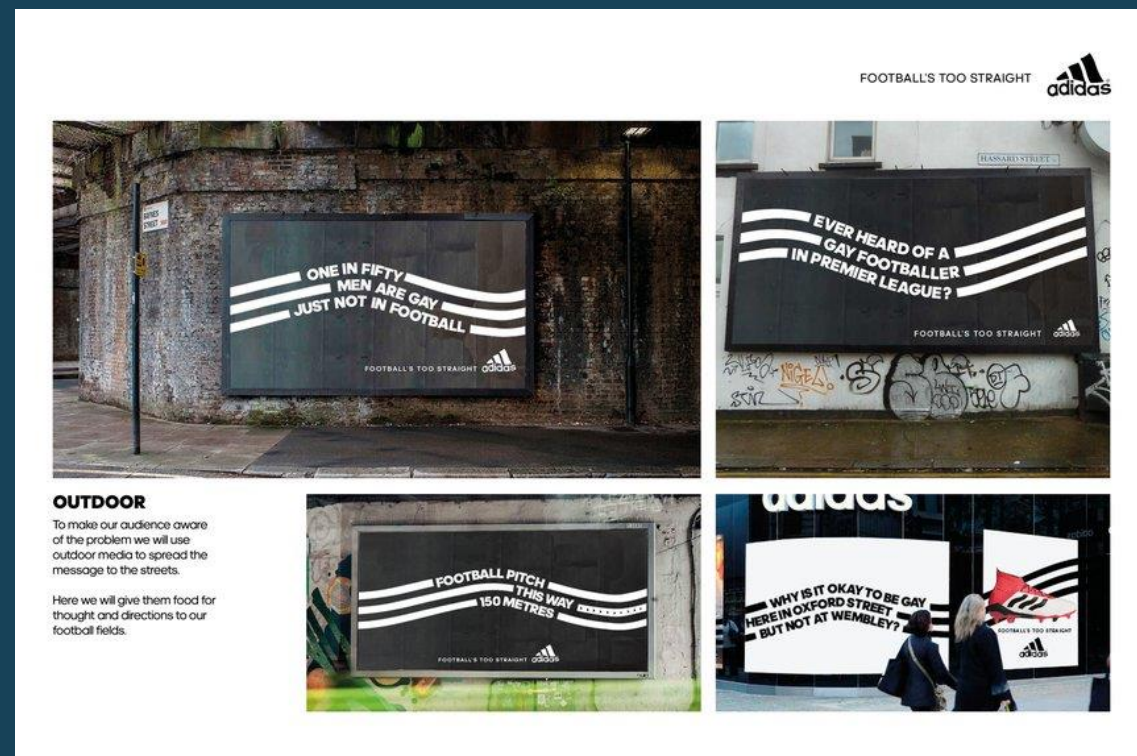
1. **Оцініть репресивний наратив**, якому ви хочете протидіяти. Детальне вивчення репресивного наративу допоможе вам зрозуміти його внутрішню динаміку, а також контекст, у якому він відбувається, його охоплення та поширення в медіа.
2. **Розробка** контрнاراتиву - це етап, на якому ви приймаєте стратегічні рішення, підбираєте методи, тактику та аргументи, які хочете використати, а також обираєте медіа-платформи.
3. **Впровадження** контрнاراتиву - це момент, коли ви втілюєте в життя інтервенцію, яку ви розробили на другому етапі.
4. **Моніторинг та оцінка** контрнاراتиву допоможе вам побачити плоди вашої роботи, тобто те, як працює ваш контрнاراتив і який вплив він має. Цей етап також допоможе поміркувати про виконану вами роботу і про те, як, за необхідності, скоригувати її за допомогою наступної ітерації.

КЕЙС: ФУТБОЛ - ЦЕ ЗАНАДТО ПРЯМОЛІНІЙНО

Багато футболістів у Прем'єр-лізі та Чемпіонаті - геї.
Таємно.

Бути геєм у футболі - величезне табу, і молоді ЛГБТ-футболісти не мають прикладів для наслідування.

Тому в день лондонського прайду Adidas змінив свої три гетеросексуальні смужки, щоб підтримати і розширити можливості ЛГБТ-футболістів в Англії.

Титри: D&AD Impact

Посилання на відео: <https://www.dandad.org/awards/new-blood/2018/adidas/3220/footballs-too-straight/>

КАЗКА ПРО КАЗКУ

Ми будемо працювати в групах.
Пригадайте народну казку з
наративами, заснованими на
ґендері. Придумайте контр-
наратив або альтернативний
наратив для неї. На виконання
завдання у вас є 15 хвилин.

По закінченню часу будьте готові
розповісти:

- 1) оригінальну казку
- 2) контр- або альтернативне
закінчення казки

Посилання на відео:

<https://www.youtube.com/watch?v=GuEUm86pBd4>

ВИКОРИСТАННЯ ГУМОРУ

проблеми одностатевих стосунків

хто варитиме
нам борщ?

нащо ми наварили
стільки борщу?

Ми будемо працювати в групах.
Подумайте про негативні
наративи, які існують у вашій
країні про ЛГБТ-людей.
Придумайте контр-наратив або
альтернативний наратив до
кожного з них. Зобразіть їх у
вигляді мемів. Наприклад, за
допомогою цього ресурсу:

<https://imgflip.com/>

У вас є 20 хвилин на виконання
завдання.

Pride
month

D-DAY
MONTH

ДЯКУЮ.

www.lgbtiqyouthnet.eu

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union